

G-DTN-M-QFSB

PERSIAN**Paper—II
(Literature)***Time Allowed : Three Hours**Maximum Marks : 300***INSTRUCTIONS**

*Candidates should attempt questions 1 and 5 which are compulsory, and any **THREE** of the remaining questions, selecting at least*

***ONE** question from each Section.*

All questions carry equal marks.

Questions 1 and 5 must be answered in Persian and the remaining questions must be answered either in Persian or in the medium of examination specified in the Admission Certificate issued to you.

Important : Whenever a Question is being attempted, all its parts/sub-parts must be attempted contiguously. This means that before moving on to the next Question to be attempted, candidates must finish attempting all parts/sub-parts of the previous Question attempted.

This is to be strictly followed.

Pages left blank in the answer-book are to be clearly struck out in ink. Any answers that follow pages left blank may not be given credit.

SECTION—A

1. Explain the following passages with reference to the context in Persian :—

12×5=60

(الف)

اما سخن دبیر بدین درجه نرسد تا از هر علم بهره ای ندارد و از هر استلا نکتة ای یاد نگیرد و از هر حکیم لطیفه ای نشود و از هر ادیب طرفه ای اقتباس نکند۔ پس عادت باید کرد به خواندن کلام رب العزّة و اخبار مصطفی و آثار صحابه و امثال عرب و کلمات عجم و مطالعه کتب سلف و مناظره صحف خلف چون ترسل صائبی و قابوس و الفاظ حمادی و امامی و قدامة بن جعفر و مقامات بدیع و حریری و حمید و توقیعات بلخی و احمد حسن و ابونصر کندی و نامه های محمد عبده و عبد الحمید و سید الرؤساء و مجالس محمد منصور و ابن عبادی و ابن النسابة العلوی و از دو اوین عرب دیوان متنبی و ابیوردی و غزنی و از شعر عجم اشعار رودکی و مثنوی فردوسی و مدائح عنصری، هر یکی از اینها که بر شمر دم در صناعت خویش نسج و حده بودند و وحید وقت۔ و هر کاتب که این کتب دارد و مطالعه آن فرو نکند ارد، خاطر را تشخیز کند و دماغ را صفال دهد و طبع را برافروزد و سخن را به بالا کشد و دبیر بد و معروف شود، اما چون قرآن داند، به یک آیتی از عهده ولایتی بیرون آید، چنان که اسکانی۔

(ب)

بدانکه من بروزگار امیر ابوالسوار آن سال که از حج
اسلام باز آمدم، به غزای رستم به گنجه که غزای هندوستان خود
بسیار کرده بودم، خواستم که غزای روم نیز کرده شود و ابوالسوار
مردی برجای و خردمند بود و پادشاهی بزرگ و سالیس و عادل
و شجاع و فلیح و متکلم و پاک دین و پیش بین، چنان که ملوک
پسندیده باشند و همه جد بودی بی هزل - چون مرا بدید، بسیار
حشمت کرد و با من در سخن آمد و هر نوعی همی گفتم و همی پرسید و من همی
شنودم و جواب همی دارم و سخن های من او را پسندید آمد، با من بسیار گفتند
کرد و مگذاشت که باز گردم و ز بس احسان ها که همی کرد با من،
من نیز دل به نمودم و چند سال به گنجه مقیم شدم و پیوسته به طعام و
شراب در مجلس او حاضر بودم و از هر گونه سخن با از من همی
پرسیدی از حال عالم و ملوک گذشته، تا روزی از ولایت ما سخن
همی رفت و از حال ناحیت گرگان از من همی پرسید - من گفتم:
به روستای گرگان اندر کوه دهی است و چشمه آب از ده
دورست - زنان که آب آرند گروهمی گرد آیند و هر کسی با سبوی
و از آن چشمه آب بردارند و سبوی بر سر نهند و جمله باز گردند -

(ج)

در ایران و توران خزانه چچی یکی باشد، از این رود در محاسبه رنجی دراز برند و از انبوهی مال و فزونی کار دوازده خزانه چچی به یتاق داری انداخته با مقرر شدند برای گوناگون نفوذ دوسه جواهر و طلا و مرصع اندوزند - اندازه خزاین از آن بیرون است که به طفیلی گزارش در آید - در هر چندی به عیار شناسی و پاداش کردار نوازش و نکوهش رود و هنگامه تعلق رونق پذیرد و به هر کارخانه گنجوری جداگانه نامزد شد و ستاره آنها نزدیک صد رسید - دیده و روان هوشمند روز به روز ماه به ماه فصل به فصل سال به سال سر رفته داد و ستد را بر فراز پیدایی آرند و چهار سوی دینی گرمی افزایند و نیز به حکم والا یکی از داستان سعادت آموز و زربهای سفید و سرخ همواره در بارگاه عالم آماده دارد بسیار مستمندان - خواهش گر بی رنج انتظار کامیاب عشرت گردند و نیز یک کرور دام در فضای دولت خانه آماده باشد هر هزار دام در پلاستین کیسه اندازند آن را سهنسه خوانند به فتح سین و سکون ها و نون خفی و فتح سین و های مکتوب و توده آن را گنج و نیز والا همت گنجینه پرواز گردانند -

(د)

دشمنی ضعیف که در طاعت آید و دوستی نماید مقصود وی
جز آن نیست که دشمن قوی گردد و گفته اند بردوستی دوستان
اعتماد نیست تا بحلق دشمنان چه رسد و هر که دشمن کوچک را
حقیری دارد بدان ماند که آتش اندک را مهمل می گذارد:

امروز بکش چوی توان کشت

کآتش چو بلند شد جهان سوخت

مگذار که زه کند کمان را

دشمن که بتیری توان دوخت

سخن میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند شرم

زده نشوی

میان دو کس جنگ چون آتش است

سخن چوین بد بخت همزم کش است

کنند این و آن خوش دگر باره دل

وی اندر میان کور بخت و نخل

میان دو تن آتش افروختن

نه عقلست و خود در میان سوختن

در سخن بادوستان آهسته باش
 تا نداد دشمن خونخوار گوش
 پیش دیوار آن چه گوئی هوش دار
 تا نباشد پس دیوار گوش دار

(۵)

هر چه پادشاه را رغبت و میل بیند از نیک و بد و طاعت
 و معصیت هم بدان چیز رغبت کنند و در همه چیز با میل پادشاه در
 رعیت پیدا آید و حق نعمت پادشاهی تواند گذارد که او و اعموان و
 انصار و قضات و حکام و ولات و عمال او در آرایش باطن بیشتر
 از آزمایش ظاهر کوشند و نیکو بدانند که نجات و درجات دنیا و
 عقبی در آراستن باطن است و در آرایش ظاهرا صیل و کم اصل
 و مسلمانان و هند و موحد و مشرک و معتبر و غیر معتبر و شریف و لئیم
 و عالم و جاهل و عاقل و نادان و هنرمند و بی هنر و احرار و عبید برابر
 اند و اگر پادشاه و اعموان و انصار پادشاه و قضاة و حکام پادشاه در
 آراستن باطن کوشش نمایند و اهتمام ایشان در آراستگی باطن بود
 حقوق نعمت پادشاهی که نعمتی بس عظیم و عظیم است گزاردده باشد -

2. (a) "Tarikh-i-Firozshahi is the mirror of court culture and society of Delhi Sultanate Period." Elucidate it. 30
- (b) Describe the Social fabric of Iranian Society in the light of the Story Dash Akul of Sadiq Hidayat. 30
3. (a) "Gulistan-i-Sadi is a fundamental work for moral and ethical personality building amongst the youngsters." Comment. 30
- (b) "Abul Fazl's Ain-e-Akbari is the manual of administrative structure of Mughals." Discuss it with examples. 30
4. (a) Summarize, "Dar Shinakhtan-e-Haqq-e-Pidarwamath" from Qabusnama in your own words. 30
- (b) Show your acquaintance with moral literature produced in 12-13th C. Indo-Persian literature and contribution of Mohd. Awfi's Jawameaul-Hikayet. 30

SECTION—B

5. Explain the following in Persian with explanatory notes where necessary : 12×5=60

(الف)

یاران که بوده اند، ندانم کجا شدند

یارب چه روز بود که از ما جدا شدند

گر نو بهار آید و پرسد ز دوستان
گوای صبا که آن همه گلها گیا شدند
ای گل چو آمدی ز زمین گویگو نه اند
آن رویها که در شکر دفنا شدند
آن سروران که تاج سر خلق بوده اند
اکنون نظاره کن که همه خاک پا شدند
خورشید بوده اند که رفته زیر خاک
آن ذره ها که هر همه اندر هوا شدند

(ب)

برود در نشیمن تاریک
باحیاتی که آن مصاحب اوست
در خط روشنی چو موبار یک
بیند آن چیزها که در خور قوست
لک امیری که دور میماند
موجهای که می کنند صدا
واندر آنجا کسی نمی داند
که چه اشکال می شوند جدا
لیک مرغ جزیره های کبود
در همین دم که آوتنهایی

سینه خالی ز فکر بود و نبود
می کند فکرهای دریایی

(ج)

شاهد آن نیست که در موی و میانی دارد
بنده طلعت آن باش که آنی دارد
شیوه حور و پری گر چه لطیفست ولی
خوبی آنست و لطافت که فلانی دارد
چشمه چشم مرا ای گل خندان دریاب
که به امید تو خوش آب روانی دارد
گوی خوبی که برد از تو که خورشید آنجا
نه سواری است که در دست عنانی دارد
دلنشان شد ختم تا تو قبولش کردی
آری آری سخن عشق نشانی دارد

(د)

خاموشی ماگشت بد آموز، بتان را
زین پیش و گر نه اثری بود فغان را

منت کش تا شیر و فاقہ ہم کہ آخر
 این شیوہ عیان ساخت، عیار دگران را
 در طبع بہار این ہمہ آشفتگی از چیست؟
 گویی کہ دل از بیم تو خون گشتہ خزان را
 موی کی بدون نامہ باشد چہ نماید؟
 بیہودہ در اندام تو جستیم میان را
 طاقت نتوانست بہ ہنگامہ طرف شد
 دادیم بہ دست غمت از نالہ عنان را

(۵)

بشکن درد دوزخ و برون ریز
 باد افرہ کفر کافر ی چند
 ز آنگونہ کہ بر مدینہ عاد
 صرصر شرر عدم پراکند
 چونانکہ بشارسان پچی
 ولکان اجل معلق اقلند
 بشکن ز پی این اساس تزویر
 بکسل ز پی این نژاد و پیوند

برکن زین بنا که باید
 از ریشه بنای ظلم بر کند
 زین بگردان سفلہ بستان
 داد دل مردم خردمند

6. (a) "Malikus Shoura Bahar's poetry was conventional in its form and modern in the thought". Comment on it. 30
- (b) "Shahnama of Firdausi is called as the encyclopedia of Ancient Iran." Discuss it with examples from Rustam and Sohrab especially. 30
7. (a) "Mathnawi-i-Maulana Rum is the key book of Sufism." Determine it with examples. 30
- (b) Discuss the merits and demerits of Ghalib's Persian poetry. 30
8. (a) Describe the humanistic approach principles of Hafiz's Poetry. 30
- (b) A new wave of thoughts emerged from the poetry of Nimayushy as well as the new form in modern Persian poetry. Discuss it with examples. 30

